

Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

28

kwietnia
piątek
19:00

NFM, Sala Główna

Uśmiech Beethovena

Giovanni Antonini – dyrygent
Seong-Jin Cho – fortepian
NFM Filharmonia Wroclawska

Program:

Ludwig van Beethoven (1770–1827) *I Koncert fortepianowy C-dur op. 15* [40']

I Allegro con brio

II Largo

III Rondo: Allegro scherzando

***

Ludwig van Beethoven *II Symfonia D-dur op. 36* [40']

I Adagio molto – Allegro con brio

II Larghetto

III Scherzo: Allegro

IV Allegro molto

L. van Beethoven

OMÓWIENIE

Agata Adamczyk

„Ależ to nie człowiek, to jakiś szatan!” – miał zawołać Jelinek po przegranej pojedynku fortepianowym, do którego stanął z młodym Beethovenem. Wiedeń na przełomie XVIII i XIX w. był jednym z głównych ośrodków życia muzycznego w Europie. Działalność Haydna i Mozarta zwróciła uwagę publiczności na muzykę instrumentalną, szczególnie zainteresowanie zaczęła zaś wzbudzać muzyka fortepianowa. Na ustach wiedeńczyków były nazwiska najlepszych pianistów, a wspomniane wirtuozowskie pojedynki stawały się przedmiotem dyskusji i tematem anegdot. Do takiego Wiednia przybył w 1792 r. dwudziestodwuletni Ludwig van Beethoven. Jego śmiała, fascynująca i oryginalna gra bardzo szybko zdobyła rzesze zwolenników, choć wywołała też falę krytyki. Beethovenowi zarzucano, że „maltretuje fortepian”, że przez użycie pedalu wywołuje tylko efekt „niezorganizowanego hałasu, który zabija czystość i wyrazistość rysunku melodycznego”. Ku ucieście żądnych sensacji melomanów artysta coraz częściej rozgrywał muzyczne turnieje, stając do pojedynku z największymi. Zwyciężał doskonałą techniką i wyjątkową interpretacją. Jak pisze Stanisław Haraschin, „pod palcami Beethovena unosił się fortepian wzburzeniem, przemawiał czułymi słowami, buntował się i prosił. Przy tym nie słyszano dotąd tak wspaniałego improwizatora. Improwizacje Beethovena zachwycały zarówno artystów, jak i dyletantów, przyjaciół i rywali, stanowiły kulminacyjny punkt każdego jego występu. Z całą świadomością Beethoven korzystał z tego uznania towarzysztwa wiedeńskiego, wiedząc, że była to wtedy jedyna droga do zdobycia uznania i sławy”.

W pierwszych latach kariery artysta był zmuszony korzystać z arystokratycznej opieki rodów Lichnowskich, Lobkowitzów, Esterházych, Razumowskich i wielu innych osób, których nazwiska upamiętnił w swych kompozycjach dedykacjami. Mimo częstych konfliktów z otoczeniem, wynikających z trudnego charakteru Beethovena, cieszył się on dużą popularnością i uznaniem.

Te wczesne lata wiedeńskie były bez wątpienia pełnym blasku i prawdopodobnie najszczęśliwszym okresem w życiu kompozytora. Pierwsze cienie pojawiły się około 1798 r., kiedy to muzyk uzmysłowił sobie, że traci słuch. W uszach szumiło mu w dzień i w nocy, a stan ten wciąż się pogarszał. Mimo narastających problemów Beethoven stworzył wówczas błyskotliwy i efektowny *I Koncert fortepianowy C-dur*

op. 15, który przeznaczył do własnego, wirtuozowskiego wykonania. Znamienny jest wybór tonacji – pogodnej, będącej wyrazem jeszcze optymistycznych myśli artysty. Chronologicznie koncert ten został napisany jako drugi, a o innej kolejności zdecydowała data jego wydania (w 1801 r.). *I Koncert fortepianowy* kompozytor dedykował księżnej Odescalchi von Keglevics. Według Franza Wegelera trzecia część dzieła – *Rondo* – miała być skończona zaledwie dwa dni przed prawykonaniem. Jeszcze w tym samym roku Beethoven się zakochał, a adresatką jego uczuć była Giulietta Guicciardi: „Żyję teraz znowu trochę przyjemniej, więcej przestając z ludźmi. Zmiany tej dokonała droga, czarująca dziewczyna, która mnie kocha i którą ja kocham. To znowu od dwóch lat kilka błogich chwil”.

Przetomusiał okazał się rok 1802. Postępująca choroba zmusiła artystę do zrezygnowania z podróży koncertowych i ograniczenia działalności wirtuozowskiej oraz dyrygenckiej. Lato spędził w Heiligenstadt – małowniczej niemieckiej miejscowości uzdrowskiej, w której miał nadzieję odpocząć i poddać się zabiegom leczniczym. Tutaj jednak uświadomił sobie, że nie zdola dłużej ukrywać przed osobami postronnymi swojego stanu zdrowia. Samotność, która miała podnieść go na duchu, przyniosła efekt odwrotny. Wtedy też naszły Beethovena myśli samobójcze. W poruszającym liście do braci (tzw. testamentie z Heiligenstadt) wyznał jednak, że dla sztuki nadal chce żyć: „Wydawało mi się niemożliwe, bym zszedł ze świata wcześniej, niż dokonam wszystkiego tego, do czego czułem się powołany”. Pokonał załamanie, zwyciężył ze słabością ducha, dał świadectwo triumfu życiowej siły nad tragicznym losem. Podczas pobytu w Heiligenstadt ukończył *II Symfonię D-dur* op. 36 – jedną z najradośniejszych w jego dorobku, błyskotliwą i skrzącą się dowcipem. Pracę nad nią rozpoczął dwa lata wcześniej. W komentarzu Romaina Rollanda czytamy, że w *II Symfonii* „Beethoven chce być szczęśliwy; nie może uwierzyć, że jego niedola jest nie do naprawienia: chce wyzdrowienia, chce miłości; spełnia go nadzieja”. Prawykonanie dzieła, zadedykowanego księciu Carlowi von Lichnowskiemu, odbyło się w 1803 r. w Wiedniu, pod batutą kompozytora.

Olbrzymie bogactwo wyrazowe muzyki Beethovena to, jak podsumowuje Haraschin, „heroiczna walka i posępne zwątpienie, tragizm i ból lub łagodna zaduma czy entuzjastyczna radość, cicha rezygnacja i nieugięta wola zwycięstwa”.

Giovanni Antonini, fot. Kemal Mehmet Girgin

Giovanni Antonini

Urodził się w Mediolanie. Studiował w Civica Scuola di Musica oraz w Centre de Musique Ancienne w Genewie. Jest członkiem założycielem zespołu barokowego Il Giardino Armonico, który prowadzi od 1989 r. Z tym zespołem występował jako dyrygent i solista (flet podłużny, flet traverso) w Europie, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Ameryce Południowej, Australii, Japonii i Malezji. Koncertuje z wieloma wybitnymi artystami, w tym z C. Bartoli, I. Faust, V. Mullova, G. Carmignolą, G. Sollimą, S. Gabetą, K. i M. Labèque, K. Bezuidenhoutem. Osiągnięcia Antoniniego sprawiły, że jest bardzo cenionym dyrygentem gościnnym wielu czołowych orkiestr. Regularnie występuje z Berliner Philharmoniker, Koninklijk Concertgebouw-orkest, Tonhalle-Orchester Zürich, Mozarteum-orchester Salzburg, Orquesta Nacional de España, Gewandhausorchester Leipzig czy Kammerorchester Basel. Jego produkcje operowe to m.in. *Wesele Figara* Mozarta i *Alcina* Händla w Teatro alla Scala w Mediolanie; w sezonie 2013/2014 ponownie prowadził *Alcinę* w Opernhaus w Zurychu. W 2012 r. zaprezentował operę *Juliusz Cezar* w *Egipcie* Händla z C. Bartoli na słynnym Salzburger Festspiele, na którym przedstawił też *Normę* Belliniego w 2013 r. W 2015 r. ponownie dyrygował *Normą* w Salzburgu i Zury-

chu. W 2016 r. w Zurychu poprowadził *Wesele Figara*, a następnie *Alcinę*, ponownie z udziałem C. Bartoli. W lutym 2018 r. przedstawi operę *Idomeneo, król Krety* w Zurychu. Od września 2013 r. jest dyrektorem artystycznym festiwalu Wratislavia Cantans we Wrocławiu. Z Il Giardino Armonico artysta nagrał wiele płyt, które cieszą się wielkim uznaniem. Obecnie realizuje z Kammerorchester Basel projekt zakładający nagranie kompletu symfonii Beethovena. Ponadto jest dyrektorem artystycznym i muzycznym prestiżowego projektu Haydn2032.

Seong-Jin Cho

Urodził się w 1994 r. w Seulu. Tam też studiował u S.R. Park i S.J. Shin, by następnie podjąć naukę w klasie M. Béroffa w Konserwatorium Paryskim. Światowa kariera artysty rozpoczęła się od wygrania XVII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie (2015). Cztery lata wcześniej pianista otrzymał trzecią nagrodę w Konkursie im. Czajkowskiego w Moskwie. W 2009 r. wygrał Międzynarodowy Konkurs w Hamamatsu w Japonii. W styczniu 2016 r. pianista podpisał kontrakt z Deutsche Grammophon. Jego debiutancka płyta nagrana z London Symphony Orchestra pod dyrekcją Gianandrei Nosedy, na której znalazł się *Koncert fortepianowy e-moll Chopina i Ballady*, została wydana w listopadzie 2016 r. W sezonie 2016/2017 pianista wystąpił w Carnegie Hall w Nowym Jorku, Royal Concertgebouw w Amsterdamie, Herkulessaal w Monachium. Koncertował z takimi orkiestrami, jak Philharmonia Orchestra, Russian National Orchestra, Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia, Royal Liverpool Philharmonic Orchestra, Tokyo Philharmonic Orchestra, pod batutą E.-P. Salonena, M. Pletneva, V. Gergieva, V. Petrenki i Myung-whun Chunga.

Seong-Jin Cho, fot. RAMI Studio 2

Organizator:

Partner:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia, współprowadzona przez:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.